Ч. 314 (13.859). Львів, четвер 22. листопада 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 20. 11. ПАТ. Вчора одержали французькі посли звіт головного референта військового буджету на 1935. р. Референт обговорює зблизька загальну ситуацію і подрібно спиняється над зброєннями Німеччини. Референт подає звіт про німецькі збройні сили з осени ц. р. І так райхсвера начислює 300.000 вояків, поліція 100.000, пробоєвики по касарнях 80.000. В 1935. р. ці сили зростуть до 600.000 вояків. Крім того слід ще згадати про 300.000 резервістів війська і поліції, 400.000 резервістів гітлерівських формацій, 400.000 колишніх комбатантів, 200.000 членів напів-військових орґанізацій, 2,500.000 штурмовиків і 100.000 шоферів. Загальне число війська, яким буде користуватися Німеччина, виносить 4,900.000. В 1935 р. ці сили в постійною армією дійдуть до 5,500.000. Німецьке летунство має 3.000 до 4.000 летунів. Референт заявляє, що Німеччина за кілька місяців буде краще озброєна, ніж була в 1914 р. Тому Франція мусить теж оберегти свою військову силу та добре її озброїти.

Франція не вірить заяві Гітлера.

ПАРИЖ, 20. 11. ПАТ. Французька преса широко коментує заяву канцлера Гітлера проти представників комбатантів. „Фіґаро" пише, що заява канцлера є тільки зручним політичним маневром. Німеччина хоче перед плебісцитом у басейні Сари затьмарити память тих драматичних подій з останніх літ та виявити злагоду і бажання порозумітися з Францією. Канцлер сподіється, що придбає довіря тих, які вагаються ще після подій у Німеччині. Німеччина попадає в усе більші трудноці і тому бажає збільшити свій престіж. Договір між Францією та Німеччиною розреклямувала би німецька преса, як великий успіх.

Звертаючись з такою заявою до Франції німці сподіються, що доведуть до безпосередніх переговорів з Францією.

Франція покидає Югославію.

ВІДЕНЬ, 20. 11. ПАТ. „Вінер Найсте Нахріхтен" повідомляють, що французький амбасадор у Римі де Шамбрен привіз Мусолінієві конкретну пропозицію про зречення Франції посередничати між Югославією та Італією. Франція не думає занедбувати держав Малої Антанти за зближення до Італії. Нота Югославії в Женеві викликала велике заклопотання у Франції, яка не бажає собі ніяких політичних ускладнень перед полагодженням справи. На думку амбасадора Мусоліні бажає порозуміння коли Югославія не буде виступати проти ніякої держави. Вкінці кореспондент пригадує слова Ляваля, що тільки порозуміння Німеччини з Францією доведе до миру в Европі.

Нарада мін. Ляваля з прем. Флянденом.

ПАРИЖ, 20. 11. ПАТ. Мін. Ляваль виїхав учора до Женеви. Перед виїздом обговорив з прем. Флянденом усі проблеми, які будуть обговорювати на сесії Ліґи Націй і на засіданні президії розбройової конференції. Між іншим обговорили справу плебісциту в басейні Сари і демарш Югославії про вбивство короля у Марсель

Японія виповідає вашингтонський трактат.

ТОКІО, 20. 11. ПАТ. Міністр закорд. справ Гірота відбув нараду, щоби означити речинець виповідження вашингтонського трактату. Японія рішила вже більше не приступати до цього трактату. Це рішення уряду має ще затвердити кабінетова рада.

Італія з Австрією піддержать Мадярщину.

БУДАПЕШТ, 20. 11. ПАТ. „Мадяр Орсаг" повідомляє з Риму, що Мусоліні обговорював з канцлером Шушніґом справу пресової кампанії проти Мадярщини з приводу марсельського атентату на короля Олександра і про поведінку з мадярами в Югославії. В обох цих справах оба державні мужі рішили піддержувати Мадярщину.

Саботажі у середущій Азії.

МОСКВА, 20. 11. ПАТ. „Правда Востока", яка виходить у Ташкенті, повідомляє про масові арештування за саботажі в доставі бавовни. Зпоміж 35 арештованих осіб 5 засуджено на кару смерти, 8 на довголітню вязницю. Зпоміж давніше 41 арештованих 6 засуджено на кару смерти, 35 на кару вязниці від 5 до 10 років. Одночасно викинули з партії 6 начальників політичних виділів у пятьох округах середущої Азії.

2 міліярди недобору в Італії.

РИМ, 20. 11. ПАТ. Рада міністрів рішила видати скарбові бони у висоті 2 міліярдів лірів, щоби покрити минулорічний і цьогорічний недобір буджету. Завдяки бонам буджетова рівновага запевнена. Фінансові кола звертають увагу, що бони опроцентовані на 4 прц. тоді, коли сконсолідована позичка дає вищі відсотки.

Заочні курси кооперативного навчання.

Третій рік веде Ревізійний Союз Українських Кооператив „Заочні Курси Кооперативного Навчання". Орґанізація курсів і їх педагогічний рівень дочекались великого признання від тих, що користали з навчання на цих курсах.

Навчання відбувається листовно й уможливлює користати з нього мешканцям найдальших закутин краю. Відбувається воно в цей спосіб, що курсантам висилають окремі лекції з кожного предмету з питаннями, на котрі курсанти по вивченні лекції повинні дати відповідь. Ці відповіді на завдані питання переглядають поодинокі преленти і відповідно справляють, дають вказівки й оцінюють.

На курсах переводять навчання в ділянках: книговодства кооператив господарсько-споживчих, кредитових та молочарських, крамарства і справництва господарсько-споживчих кооператив і в ділянці вишколу касієрів та членів назірних рад для кооператив господарсько-споживчих та кредитових.

Оплати на курсах цього року знижено на цілу третину (нпр.: курс книговодців коштує всього 18 зол., крамарів теж 18 зол., касієрів 8 зол.).

Є можливе також сплачування оплати ратами. В поданих цінах вчислено почтові оплати управи курсів, так, що курсанти платять лиш за власні висилки.

В останніх часах справа вишколу фахового проводу в кооперативах сталася наглячою з тої причини, що Ревізійний Союз вимагає від працівників кооператив свідоцтва з відбутого фахового курсу, а такі самі вимоги буде ставити незадовго новий промисловий закон.

Хто не має засобів або часу їхати на устні курси, той може ті самі відомости набути через заочні курси кооперативного навчання Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Фабрика хемічних виробів
О. Левицька і С-ка
У ЛЬВОВІ, вул. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

„Моральне виховання сходить на пси..."

Львів, 20. листопада 1934

Вся польська преса загомоніла про жахливі моральні відносини, що панують нині серед польської молоді. Притоку до тої дискусії дав краківський митрополит Сапіга, людина відома з відваги своїх виступів (м. ін. славні були його недавні ревеляції про політику сербів супроти хорватів,— з закордонно-політичних оглядів польська цензура їх сконфіскувала). „Скільки то молодечих душ котиться на дно моральної нужди та зіпсуття обичаїв і злочину.." Після тих грімких слів почали сипатись факти.

Факти справді страшні. Читаємо нпр. виказку подвигів середнє-шкільної молоді за один рік в одному неназваному місті в Польщі: є там злом двох учнів до канцелярії школи, напад у білий день на одну жінку на вулиці, рабунковий напад учнів під заслоною ночі з ножами в руках, крадіж шкір підчас шкільної прогульки до ґарбарні, сутенерство учнів, широкі „забави" учеників з ученицями, навіть у шкільних мурах, брутальна поведінка хлопців зі своїми молодечими любовницями, гулянки учениць по нічних льокалях, поширення таємних недуг, боротьба на ножі, врешті масове пиянство... А щоби хто не думав, що це може факти з якоїсь оази злочинности, читаємо там коментар, що „хвиля злочинности й деморалізації не є якимось сумним привілеєм того одного середовища", і що „зріст злочинности, пиянства і розперезаности серед шкільної молоді обох полів зростає так нагально, що не можна обманювати себе, наче би річ ішла лише про спорадичні випадки..."

І справді, щоб потвердити ту тезу, зараз інший педагоґ, цим разом з Катовиць, предкладає низку дальших фактів, вже з іншої школи, в іншому місті: про ученицю, що стала матірю, і ученицю, що ранком ходила до школи а вечорами на вулицю, про замахи на директора школи і вчителя за те, що відкрили підслух, уладжений учнями... крізь комин конференційної кімнати, нев-дачу цілої прогульки через пиянство середнешкільних прогульковців, і т. п. Є там теж жмеля прикладів, як деякі педаґоґи самі заражуються тією атмосферою та потурають ширенню деморалізації серед молоді.

Друкуючи ті речі, краківський „ІКЦ" „бє на трівогу", кличе „рятувати душі молоді" та бідкає, що напливають „понурі вісти зі світа молоді". Звичайно, що „ІКЦ", який бавиться від часу до часу у моралізатора, дискретно промовчує, що головним чинником пропаґанди розпуздання серед молоді є преса... з „ІКЦ" на чолі, з його ексклюзивністю, нетерпимістю, погонею за сенсаціями, цькуванням на людей іншої національности й віроісповідання, хоч громадян тої самої держави, врешті з побічними „дохідними" органами, такими, як „Тайни Детектив", яких єдина місія — грати на нервах недолітків, які творять головні кадри читачів такого органу, та призвичаювати їх змалку до атмосфери подвигів героїв ножа і витриха. Має теж „ІКЦ" свій старий погляд на санацію всіх болячок: кримінал. Тому й у даному випадку теж уважає, що „роля держави у ців

14 ДЕШЕВИХ ДНІВ
30% знижка цін на всілякі блаватні і вовняні товари у фірмі **Галицький Магазин Новин** Львів — вул. Галицька ч. 15.

ділянці може бути рішаюча: на жаль, вимір справедливости у Польщі залишає під цим оглядом чимало прогалини..."

Висновок наскрізь фальшивий і він суперечить поглядові, який видно через непорозуміння найшовся трохи вище у тій самій статті „ІКЦ": „державне виховання мусить іти в парі з поглиблюванням виховання морального, на яке нинішня школа звертає, на жаль, надто мало уваги". „Ту саму думку висловив згаданий педагоґ із Катовиць у ще яскравішій формі: „Увага звернена на державне виховання, але одночасно моральне виховання сходить на пси..."

Цей погляд правильний і він заторкує теж, може навіть проти волі автора відносини серед української молоді.

Таких проявів глибокої деморалізації, які наводить „ІКЦ", серед української молоді нема. Складаються на це ріжні обєктивні причини: українська середнешкільна молодь не почуває себе на прилюдних місцях такою свобідною, як польська, яка вважає, що у своїй державі все вільно. Українська молодь назагал дуже бідна (це здебільша селянські діти) і просто не має матеріяльної змоги бути відвідувачем всіх тих прилюдних місць, які знаменито добувають на верх скриті нахили „широкої натури". Нема теж так багато тої молоді по містах, щоби почувала себе самовпевненою, та найголовніше — традиція сільських хат всетаки впливає додатньо на моральний рівень молоді, що вийшла з-під сільських стріх.

А проте відомі інші прояви розвузлання обичаїв середнешкільної української молоді. Вони виявляються теж у площині, з якою школа і моральне виховання не повинні мати нічого спільного, а саме у площині політиканства, а радше своєрідного захоплювання націоналістичними ідеями і такого самого своєрідного виявлювання своїх націоналістичних поглядів. У звязку з діяльністю підпілля на терені українських середніх шкіл появилась була в „Меті" ціла серія статтей про відносини в тих школах, які ми, з уваги на поважну тему, багатого фактичного матеріялу й авторитетного автора, здебільша реферували. Викликала була ця справа теж дискусію у польській пресі, — вкінці недавно порушив її з соймової трибуни голова УПР, пос. д-р Дмитро Левицький. Всі ті українські голоси наводили низку фактів, як нинішня система виховання погано відбивається на формування психіки українських середнешкільників при тих загальних відносинах, які в краю панують, і як діють на терені школи позашкільні чинники влади, та з якими остаточними вислідами. І доходили всі ті українські громадяни, стурбовані моральною атмосферою, в якій приходиться жити рідній молоді, і пройняті журбою за будучність своєї молоді, — всі ті громадяни доходили до однозгідного висновку: о м н і п о т е н ц і я д е р ж а в н и х ч и н н и к і в н е в и ч е р п у є п р о б л е м и в и х о в а н н я, н е ґ а т и в н о т е ж в п л и в а є в м і ш у в а н н я д о ш к о л и ч и н н и к і в н е п е д а ґ о ґ і ч н и х.

Користаємо з нагоди, щоб пригадати цю болячку, яка в іншому вигляді стає нині найповажнішою болячкою також і польського життя. Моральне виховання молоді належить у першу чергу до б а т ь к і в, дальше до п е д а ґ о ґ і в, до я к и х д і т в о р а ч и м о л о д ь м а є д о в і р я. Привернути довіря української середнешкільної молоді до своїх українських учителів, усунути зі школи чинники, які школи ні дітей не розуміють і взагалі є чужі установі, школу віддати педаґоґам — це передумова оздоровлення українських середніх шкіл, передумова санації тих відносин, на які ремствують польські моралісти. Формулка державного виховання тут не вистарчає — і ніколи засоби шкільної та політичної адміністрації, ані навіть самі шкільні підручники, морального виховання молоді не запевнять.

Новий Самоуправний Закон
(Друге справлене і доповнене видання)
Ціна тільки: зол. 0·80 (з почтовою пересилкою 0·95 зол.). —
Хто надішле належність складанкою П. К. О. 504·060 тому негайно вишле книжечку Адміністрація „Діла". — Львів, Ринок ч. 10.

Українські справи перед анґлійським парляментом.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ У СПРАВІ ГОЛОДУ В СОВІТАХ.

Прийняття Совітів до Союзу Народів, без застережень і без достаточної поруки, що Совіти виконають зобовязання, які переймають на себе члени Союзу, викликали в Анґлії поважні сумніви, які найшли свій вислів також і в інтерпеляціях в анґлійському парляменті, дня 12. ц. м.

Перший запит до міністра закордонних справ поставив сер **Вілям Дейвісон** (консерв.), а саме, чи перед прийняттям Совітів до Союзу Народів обговорювано з представниками совітського уряду справу релігійної свободи в Совітах і справу допомоги голодуючим? А також чи з Совітами переговорювали представники інших держав у тих справах та як ці справи нині там представляються?

В імені сер Джона Саймона відповів міністр **Іден.** Він заявив, що британська делеґація у Женеві не обговорювала тих питань з представниками Совітів перед прийняттям їх до Союзу Народів. Чи ті питання були порушені представниками інших держав, того він не знає.

Сер Вілям Дейвісон був дуже здивований що підчас переговорів „британська делеґація не порушила таких важних справ як привернення релігійної свободи та поміч голодуючому населенню Совітів. Американський уряд поставив був ті справи на першому місці, коли переговорював з Совітами у справі їх признання Злученими Державами Півн. Америки".

Сер Альфред Нокс (консерв.) поставив також запит, а саме, чи Совіти виконали всі умовини, на підставі яких принимається держави до Союзу Народів та які списані у статті 23. договору Союзу Народів (людяна й справедлива поведінка з робітниками, допущення контролі Союзу Народів над деякими справами і ін.).

Міністр Іден запевнив, що коли совітський уряд вносив прохання на прийняття до Союзу Народів, то зобовязався також виповнити всі

Станислав Стемпкович **Маґазин і робітня футер** Львів, пл. Капітульна 1. Телефон 48-50.
поручає на міру футра жіночі, мужеські і дитячі. — Всілякі направи. — Ціни значно знижені. 41/82 7-10

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 22. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 29

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Зарваниця була великим інтересом у розмірах і формі дохідного підприємства. Арканам цього підприємства приглянувся я добре; а коли додати ще й інші річи, які діялися там іноді під заслоною побожности, то пригадується мені брошура з тих часів, видана, оскільки собі пригадую, в Білоуса у Коломиї під наголовком: „Не одпуст, а розпуст". Та таксамо не добачив я будь-якого етичного підкладу в інших, ще більших подібного роду місцях, які бачив я в пізніших роках, нпр. у Печерській Лаврі в Києві, або в Ченстохові.

Та фактом було, що до Зарваниці був нарід привязаний аж до останніх часів та що мала вона в нього славу чудотворного місця. В останнім році перед війною хотіли з цього скористати москалі і навязали вже були переговори з власником Зарваниці як більшої посілости, щоб її купити, а відтак утворити там осередок православія. Та випередив їх митрополит Шептицький, який, проглянувши ті наміри, при помочі уряду купив Зарваницю для греко-католицької митрополії і цим способом став також колятором парохії і церкви чудотворного місця. До дотації цієї парохії належить село Цвітова коло Бучача, яке було традиційно в безплатному уживанні колятора Зарваниці, як відплата за презенту. Була це перманентна, звичаєм освячена симонія, яка з хвилиною купна Зарваниці митрополією мусіла очевидно скінчитися.

Парохом у Зарваниці, отже головним орґанізатором того цілого інтересу, був у часі, про який пишу, о. Порфір Мандичевський, почесний крилошанин і соймовий посол, брат довголітнього посла з Надвірної, о. Корнила Мандичевського. Родина Мандичевських зараховувалася до найвищої попівської аристократії. Попівство в Зарваниці було великим шляхотським двором, в якім усе було дуже по панськи. Двір цей вели тоді на дуже велику скалю. Відпусти вимагали великого числа чужих священиків, тому щоденно засідало кількадесять осіб до стола. Все уладжене було дуже виставно. Їздили каритами, спроваджували расові коні, дома була окрема білярдова саля; говорили очевидно лиш по польськи. Одначе покійний Мандичевський забажав був стати дійсним дідичем та почав купувати села. Та тут йому не повелось. Зачав залізати в довги, з яких не видобувся до смерти. Підірвав його мабуть також на грубі тисячі митрополит Литвинович, що був вічно в фінансових клопотах. За це митрополит постарався про нову золоту корону до чудотворної ікони в Зарваниці і приїхав сам довершити акту коронації, щоб цим способом піднести ще вище блеск чудотворного місця і тимсамим рентовність Зарваниці. Це дістав Мандичевський за процент, та капіталу не побачив уже ніколи. Він умер у тяжких відносинах і полишив у біді численну родину, з якої зрештою вийшли порядні люди, які, не зважаючи на свої панські навички і панське виховання, не відреклися в пізнішім житті своєї народности.

Тут у Зарваниці провів я найдовший час з моїх поматуральних вакацій дуже приємно й весело і не стямився, коли зближився кінець ферій та прийшла пора їхати до Львова в університет. Та тут прийшов і час рішати багатоважну справу вибору факультету. Під цим оглядом був я зовсім полишений власній волі. Родичі поклали лиш одно застереження, а саме проти духовного стану, та до цього не мав я й сам найменшого нахилу. Важитись могло хіба лиш між фільософією і правами. Я знав задушевну гадку батька, який бажав бачити мене правником і це приневолило мене зріло над цим питанням застановитись, тимбільше, що в ґімназії мав я гадку піти на фільософію, а саме на відділ математики. Та по зрілій розвазі прийшов я до пересвідчення, що батько мав рацію. Я побачив, що раз вибраний фільософічний виділ стелить дуже вузько зачеркнену дорогу життя і поза становищем учителя ґімназії не кладе інших, ширших горокопів. Та це становище залежне від дзвінка в школі і підпорядковане польській Раді Шкільній Краєвій — не мало для мене принади. В противенстві до того право отвирало більше доріг, давало більший вибір щодо звання в будучности, ставило горокопи більшої свободи й незалежности. Я зрозумів, що як правник зможу успішніше послужити народній справі. З другої сторони, роздивившися трохи по світі, переконався я, що на цій дорозі зможу легше здобути корисні матеріяльні умовини життя про які думав я тоді майже виключно лиш тому, щоб міг здійснити свої давні мрії, пізнавати світ, звиджувати чужі краї, бачити твори мистецтва.

Те все разом спричинило в мене рішення вступити на правничий виділ. Цього рішення не жалував я в своїм житті ніколи.

(Далі буде).

зобовязання, які падуть на членів Союзу Народів.

На останній запит сер Альфреда Нокса, чи члени Союзу Народів певні того, що Совіти по совісті виповнять вимоги зазначені у ст. 23, де говориться про людяне відношення до населення і ін., міністр не відповів.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ У СПРАВІ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ У ПОЛЬЩІ.

Предметом інтерпеляцій у палаті послів дня 14. ц. м. була також справа української меншини в Польщі, яка живо цікавить політичні англійські кола. Заява полк. Бека, що польський уряд не бажає підчинятися дальшій контролі Союзу Народів у меншинєвих справах, мала дуже голосний відгомін також в англійській пресі.

Посол Рис Дж. Дейвис (лейбурист) вніс до міністра закордонних справ таку інтерпеляцію: Чи міністр закордонних справ задумує поробити якісь заходи у звязку з виступом польського делегата в Женеві полк. Бека, який на засіданні Союзу Народів, дня 13. вересня 1934 року заявив, що Польща не буде більше признавати зобовязань, наложених на неї меншиневими договорами?

Міністр Іден відповів, що сер Джон Саймон висловив свою думку у цій справі підчас засідання Союзу Народів 14. вересня. Для ознайомлення послів з промовою сер Джона Саймона, головного представника Великої Британії підчас сесії Союзу Народів в осені 1934 року, казав він роздати поміж послів копії тої промови. Сер Джон Саймон заявив у своїй дуже гострій промові в імені британського уряду, що Польща приняла на себе деякі зобовязання супроти меншин і ті зобовязання включено до гарантій Союзу Народів. На підставі тих зобовязань признано Польщі її теперішні границі і цього годі переочувати. Той договір підписала не тільки сама Польща, але й інші держави, тому про одностороннє зривання договору не може бути й мови. „Резолюції (в справі охорони меншин) стали зобовязувати Польщу з хвилиною, коли вона їх приняла. Отже ясно, що ніяка держава не може звільнити себе з тих обовязків одностороньною акцією".

Посол Мендер (ліберал) висловив сподівання, що Польщу надалі будуть обовязувати меншиневі договори.

Крім справи охорони меншин та становища британського уряду до заяви мін. Бека, обговорювано того дня також другий запит посла Дейвиса, а саме справу зміни конституції в Польщі, бо та зміна нарушує ст. 7 меншинєвого договору. З відповіди уряду видно, що він дуже точно слідкує за тою справою. Подаємо переклад і відповідь на нього:

„Посол Рис Дж. Дейвис: Чи міністр закордонних справ знає про те, що польський сойм приняв дня 25. січня 1934 року деякі зміни польської конституції? Чи міністр закордонних справ має це на увазі, що коли цей закон увійде в життя, то на підставі його виборцями сенаторів можуть бути тільки особи, наділені Орденом Незалежности і в той спосіб українці будуть позбавлені змоги брати участь в голосуванні на сенаторів? Чи міністр закордонних справ буде вважати відповідним предложити цю справу перед Союз Народів, з огляду на те, що така зміна конституції нарушує § 7 меншиневого договору?"

В імені сер Джона Саймона відповів **міністр Іден**: „Як я поінформований, то справа реформи польської конституції виглядає так, як це був пояснив міністр закордонних справ у відповідь на запит поставлений дня 18. квітня у цій справі. Сойм приняв законопроект, але сенат ще ні.

„Я не бажав би висловлювати погляду уряду на ту справу тепер, коли справа все ще находиться перед польським парляментом".

Посол Дейвис заповів, що повторить той запит, коли справа перейде всі інстанції польського парляменту.

(Укбюро Льондон).

Діябетики! Вироблені на незрівнянім сиропі поручаємо прекрасні тісточка, чоколяди, торти, дієтичні, вільні від сахарини, „LEBROSE", Львів, Сикстуська ч. 31, телефон 35-60. 560 3—10

Жіночу молодість продовжує і зберігає передовсім **Меналь.** Користайте з того нового наукового здобутку! — МЕНАЛЬ — це рослинний олійок, його нешкідливість урядово стверджена. — У прикрих днях періоду, як також при упалах, дасть Вам МЕНАЛЬ недосяжні дотепер прислуги. Домагайтеся в аптиках аптичних і косметичних складах, де нема, у Ген. Репрезент. „МЕНАЛЬ". — Львів, вулиця Потоцького 11 а. 379 1—1

Свята 1-ого листопада.

СОКАЛЬ.

Дня 1. листопада, в 16-і роковини повстання З. У. Н. Р., відбулося в Сокалі торжественне Богослуження, яке відправив о. декан Ст. Ничай. Вечором в льокалі „Української Бесіди" відбулися святочні сходини, на яких учасники ділилися споминами з 1. листопада 1918 р. Довший реферат-спомин виголосив УСС інж. Девосер. Булоб дуже побажаним, щоб на будуче 1-листопадові роковини підготовано краще і в церкві і поза нею.

Ню Йорк.

На листопадовому концерті, улядженому 4. ц. м. заходом Центрального Комітету Українських Товариств міста Ню Йорку в салі Народнього Дому, явилося повно української публики, а крім цього чета литовських ветеранів з прапором. Це дуже піднесло настрій публики. В імені литовців зложив привіт К. Юргелла. Він також запросив українців до участи в литовській конвенції у Ню Йорку в неділю 18. листопада. Ще один гість зложив побажання українцям, а саме архимандрит з Аляски, родом індіянин, о. д-р Барнабас Скюгушу.

З українців виголосили промови: д-р Лука Мишуга та п-а Марія Кусій (ця остання по англійськи). Програма була дуже багата і хоч павзи були короткі, то свято протягнулось від год. 8.15 до 11.30 вночі. На початку відіграно живий образ „Україна в 1914 і в 1918-ому році", опісля були продукції Українського Хору з церкви св. Юра під управою Теод. Онуфрика (3 виступи, 8 пісень): скрипкове сольо п-ні Емілії Ревюкової; дует пань М. Кісіль і С. Котович-чевої; смичкова орхестра під орудою М. Гайворонського; сопранове сольо М. Гребінецької; барітонове сольо Петра Ординського і деклямація п-і М. Гладун. Всі точки були виконані дуже солідно, солістів викликала публика по кілька разів. Фортепяновий дострій до сольових партій мав у своїх руках п. М. Штембер. Загальне враження з концерту дуже додатне.

Концерт попередило богослуження по церквах. У церкві св. Юра виголосив святочну проповідь о. П. Понятишин і по Службі Божій відправив панахиду за полеглих героїв. У часі панахиди уставлено труну з мечем та крісом, а в головах хрест з написом: „Борцям за волю України". В часі панахиди йшла збірка на інвалідів у старому краю.

Італійський ґенерал про армію Совітів.

(За римською пресою.)

На маневрах совітської армії, які відбулися цього літа на Білорусі в околицях Мінська, була приявна й військова місія Італії під проводом генерала сенатора Франческа Саверія Граціолі. Після повороту місії до Риму щоденник „Джіорнале д' Італія" звернувся до названого генерала, щоб той подав свої враження про армію Совітів.

Ген. Ф. С. Граціолі, розповівши докладно, як італійську місію усюди в Совітах гостили, вітали, піклувалися нею, завсіди віддавали їй першенство, передав свої враження і про саму червону армію. Твердить, що армія Совітів добре забезпечена в два роди зброї, що летунство там сильно поширене і є високої военної вартости, що мають велику силу кінноти і тачанками, що переведена моторизація армії. Ґен. Граціолі каже:

„...Можна сказати, що сили совітської армії мусять бути зараховані тепер до найсильніших і добре зорганізованих інституцій у СССР. Зрозуміла річ, що уряд СССР. піклується армією у першу чергу і не щадить на неї фінансових засобів. Безперечно, що тенденція уряду — поширити все більше боєздатність армії і мати у світі найбільшу мілітарну силу".

Після цих похвал і захоплення совітською армією ген. Граціолі у делікатний спосіб вискавує і своє „але". І так:

„Як внутрішньому політично-суспільно-економічному устроєві країни удасться з часом пристосуватися до безперечної сили армії; як моральні сили, що є душею, якогоб це не було, мілітарного устрою, справді запустять у совітській Росії своє коріння у глибину і будуть міцні та певні, а не сьогодні, як ніколи, є дуже необхідне, — то тоді з певністю можна буде твердити, що мілітарна сила СССР. — це справді вияв сили усього населення країни".

Мусимо взяти під увагу, що Італія і Совіти у своїх відносинах є дуже обережні, навіть можна сказати: заздалегідь ввічливі до себе. І коли ген. Граціолі, висказуючи свою думку про совітську армію, має своє „але", то те „але" він не лиш запримітив у СССР, а й приглянувся йому зблизька і пізнав його добре.

М. З.

Проти зубожування Сх. Галичини.

ЩО УХВАЛИЛО ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ У ЛЬВОВІ.

В неділю 18. ц. м. відбулося у Львові велике протестаційне віче проти забирання зі Львова та із східньо-галицьких міст публичних установ і варстатів праці. Віче відбулося в переповненій салі Ремісничої Палати, а скликала його Окружна Комісія Професійних Союзів спільно з Українською Професійною Комісією. Приявні були, крім робітництва всіх професій, представники Промислово-Торговельної та Ремісничої Палати, представники цехів, економічних установ і т. п. Довший реферат виголосив ред. Ширек, після чого промовляли представники ріжних установ та союзів. Від Української Професійної Комісії промовив п. Буняк, який м. ін. говорив про цілковите здержання друку українських шкільних книжок, про важке положення українського шкільництва, про обмеження діяльности РСУК зі школою для українських кооперації та для фізичних і умових робітників, які тим чином стратять свій варстат праці і т. д. Врешті п. Буняк іменем українського робітництва приєднався до протесту проти забирання зі Львова та із східньо-галицьких міст до Варшави публичних інституцій та варстатів праці зі школою для місцевого населення.

Віче ухвалило резолюцію з такими домаганнями: 1) Негайно здержати вивожування зі Львова та із сх.-галицьких міст публичних установ і варстатів праці. 2) Перенести назад до Львова вже забрані установи. 3) Поділити державні роботи на поодинокі воєвідства, а не лиш на центральні. 4) Полишити у Львові Держ. Видавництво шкільних книжок. 5) Всі самоврядні роботи виконувати на місці. 6) Дати видатну фінансову допомогу для малих підприємств та варстатів праці, хочби у формі безпроцентових довгоречинцевих позичок.

Як друга точка денного порядку віча була справа суспільного обезпечення, яку реферував секретар Проф. Спілок п. Кушнір. І до цієї справи віче ухвалило резолюцію, домагаючись відповідного забезпечення робітництва на випадок недуги, безробіття, неспосібности до праці і т. д.

Американський проект у справі фабрикації зброї.

ЖЕНЕВА, ПАТ. На засіданні президії розброєвої конференції делегат уряду Зл. Держав засуває проект свого уряду в справі реглементації фабрикації та торговлі зброєю. Щоправда, основною метою конференції є заключити загальну конвенцію, та все ж у теперішніх обставинах треба старатися осягнути менші, зате успішніші висліди.

Англія у мряці.

ЛЬОНДОН, 20. 11. ПАТ. Вся середуща та південна Англія окутана другий день густою мрякою. Видно лише на 8 м. Залізничний рух, на дорогах і ріках повсім здезорганізований. Комунікація по Ля Манші відбувається дуже непевно.

Урядова кріза в Бельгії затягається.

БРЮСЕЛЬ, 20. 11. ПАТ. Дотепер Теніс не зумів скласти нового уряду. Вчора вечором ліберали домагались перевести переговори у культурно-освітних справах. Теніс не може створити бельгійського кабінету, бо ліберали спротивилися щоби теку освіти мала позапарляментарна особа.

—о—

Безперервний сміх шаління сміху | Міські Театри у Львові. Нині у Великім Театрі год. 7·30 | Треба гумору щоб перетримати тяжкі часи.

перенесена з театру Ріжнородностей

„Під примусовою управою"

незрівняна фарса Арнольда і Баха.

Такої забави ще не було, від коли Львів Львовом.

Театр Ріжнородностей

Нині в середу новина: вечірня популярна вистава по найнижчих цінах, одна з нечисленних нагод побачити славну песу

Деваля **„Товаріщ"**

Напевно стрінете знайомих, які були вже кілька разів на „Товаріщу". Отже випадає бодай раз бачити, щоб могти похвалитись.

Сприт новонаверненого католика.

КУДИ ДОКОТИЛАСЬ ПОЛЄМІКА?..

Дискусія на тему: чи б. гетьман Павло Скоропадський може бути нині спасителем української національної справи — докотилась до того, що звеличник б. гетьмана, католицький журналіст, який сам каже про себе, що „йшов від неозначеної мряки до твердости віри", висунув проти мене, свого противника, такий закид як платня моєї жінки і походження моєї мами. Ось це та моральна висота, на яку силоміць тягне своїх противників редактор „Нової Зорі". Ось та метода полеміки, яка саме й відома під назвою ґазетного бандитизму. Д-р Назарук не є її винахідником, але він увів ті бандитські ґазетні методи в українську публіцистику і проводить ним нині в органі одного греко-католицького владики. Чи можна, треба і чи личить давати себе втягати на таку площину полеміки, — і чи взагалі можливо не дати себе „побити" такому полемістові, коли самому треба відповідати у громадському орґані, а не в ґазеті, якої редактор з ніким і нічим не рахується, крім власних навичок і примхи?!...

Так, справді, дискусія на тему гетьманщини зійшла на другий плян. Зате втрималася теза, яка відразу сама собою накинулась у полеміці з д-ром Назаруком: що **людина з таким минулим, як він, не має права ставати проповідником громадської моралі.** І полеміка, яка оце далі далі ведеться, далеко не є лайкою двох осіб, яка ширшого громадянства не цікавить. Навпаки: вона поставила рубом таку проблему, як вартість усього громадського життя, в якому поважну ролю грає одиниця того морального обличчя, що Осип Назарук. І коли хтонебудь вважає, що це голословний закид полеміста, то хай візьме до рук останні дві статті д-ра Назарука проти мене і „Діла": навіщо карабкатися в болоті його минулого, коли ті дві статті, зокрема остання, яка спричинила ці рядки, характеристичні для всієї ментальности того християнина, який ні одною рискою не доказує своєї приналежности до світа християнської етики!

ПРИ ЧОМУ ТУТ ГОЛОВА УНДО?!

Першу свою статтю, в якій останніми словами вилаяв мене за те, що я відважився станути в обороні краєвого національного проводу проти одного анонімового його однодумця, він віддав до друку тоді, коли вибирався до Варшави у спільній делеґації представників всіх українських партій під проводом голови УНДО. Йому це вільно було зробити, але коли я зареагував на ту його статтю, то це злочин і — дискредитація голови УНДО! Подиву гідна арґументація і специфічна сміливість, щоби в атаках проти мене і „Діла" закриватися особою д-ра Дмитра Левицького! Адже до Варшави їздили не особи, лише представники чотирьох політичних партій, питома вага кожного представника це внутрішня справа даної партії і не винуватий голова УНДО, що у складі спільної делеґації найшовся Осип Назарук.

Д-Р НАЗАРУК У РОЛІ БУХГАЛЬТЕРА.

Інший маленький приклад християнської любови і справедливости того ультра-католика: з яким почуттям правди вичислює він поруч себе 6 часописів і посад, істнуючих у ріжних часах, за останніх 10 літ, на доказ, що я працюю там одночасно — нині! Невже д-р Назарук не знає, що напр. у 1928 році, коли я друкував свою **одну** статтю у „Розбудові Нації" — взагалі не було ще „Бюлетину Польсько-Українського", ні „Мети, ні „Вядомосці Українькіх", — що на конґресі ОУН у 1929 прийшло до розриву між мною і групою „Розбудови Нації", що від переїзду до Львова я не можу працювати одночасно у варшавському Секретаріяті УПР, що від двох літ не працюю у „Меті" і що не є ніякою нечестю для денникаря бути дописувачем замісцевої інформаційної агенції чи журналу, та ще й з відома і згодою свого політичного проводу?!

А втім (не завидуючи зрештою нікому його заробітків) я радо проміняю всі свої платні з 6-ти посад за платню (не посаду!) д-ра О. Назарука з його одної посади, та ще й 100 зол. виплачуватиму щомісяця на „Рідну Школу"!

І чи справді у добрій християнській вірі витягнув д-р Назарук на верх навіть платню моєї жінки в одній українській установі, не довідавшись у тому самому джерелі своїх інформацій, що з тої платні моя жінка утримує свою стару бідну маму і двоє членів рідні, бідних зарібників, які — бувало — роками були без праці та й нині разом заробляють місячно напевне менше, ніж він, Назарук, рядковим одною своєю двосторінковою наклепницькою статтею...

АРҐУМЕНТ МАМИ.

І повторяється у новій статті д-ра Назарука знову закид, який він видно вважає найкращим своїм арґументом та найбільшою моєю провиною, — закид, якого справді посоромився би й американський ґанґстер. Не знаю, чого навчився з християнської релігії досі редактор „Нової Зорі", але навіть погани знають, що імя старенької мами, яка все своє життя пожертвувала з повним своїм самовідреченням на виховання дітей — святе. І мабуть навіть людина з повною затратою національного почуття не підіймала би на глум чужинецького походження мами, яка з пієтизму до свого померлого чоловіка своїх пятеро нелітніх дітей посилала до українських шкіл та виховала в українському національному дусі. Але таких почувань не має людина типу д-ра Назарука і не помагає тут запевнення, що йшов він „від мочарів до Петрової скелі".

Цікава річ: я в очах д-ра Назарука „мішанець" і „мішана" кров мене притолочує. Але ні краплини тої крови не бачить д-р Назарук напр. у моєї рідної сестри. Вона для нього „перший промовець між українськими послами" і не має О. Назарук для неї достаточних слів захоплення (гл. „Нова Зоря" з 28. 6. ц. р.). Видно, що коли О. Назарукові було це з якихось причин вигідно, то він расової теорії не признавав, а коли річ ішла про оборону члена російської масонерії (яка має між собою чимало „мішанців"), то він, як добрий католик, негайно собі ту теорію засвоїв...

30 ЛІТ ЖИТТЄВОГО НЕПОРОЗУМІННЯ.

Як можна називати ґанґстером чоловіка „у шестій десятці літ, по 30 роках публичної роботи"! — слізливо кличе д-р Назарук: 30 літ безкарно бушує він в українському публичному житті, 30 літ „блукає", — завжди з цинічною вирахованістю, за кожним своїм новим „блудом" але помні на свою попередню діяльність і своїх попередніх співробітників, однодумців і — хлібодавців, — 30 літ деморалізує українське громадське життя своїми безустанними вихилясами та методами публіцистичної роботи, — аж ось хтось відважився його за це вдарити та ще й підписатися під прилюдним обвинуваченням! „Тільки звірина не зазнає й не переходить ніяких змін у своїм світогляді", і „людське є всяке блукання". Так, — але тільки звірина може крутитися довкола власного хвоста у переконанні, що робить поважну справу, і ніяка звірина не занечищує того місця, на якому вилїгувалась і де її годували. Д-р Назарук „блудив" десятки разів, блудив 30 літ і впевняє, що не блудить тільки від часу свого переходу до воюючого клерикалізму (адже те, що він діє, не має нічого спільного з католицизмом!): якаж запорука, що за рік-два він знову не навернеться на нову єдину-правильну дорогу і не проголосить „людським блудом" своєї нинішньої орієнтації?

До людського сентименту відкликується д-р Назарук, вказує на 30 літ своєї діяльности і тут таки зараз сам перекреслює все те своє життя, признаючи його безперервним ланцюхом „блудів". Одно велике непорозуміння те життя, одно велике непорозуміння також перебування його нині на становищі редактора католицького часопису. Політичними хамелеонами називає він своїх противників, які колинебудь змінили свої погляди, але „людським блуканням" зоветься хамелеонство Назарука, — найгірше і найпоганіше, бо завжди шкурницьке, — і не має воно рівного собі не лише в українській історії, але мабуть навіть в усьому світі! Бо чи можна напр. найти анальоґію до такого факту, як нинішня самохвальба д-ра Назарука, що він допоміг до того, щоб епископ Богачевський викляв з Церкви його (не мого) приятеля д-ра Мишуґу, якого він, Назарук, протеґував яких три-чотири роки перед тим викляттям, — коли сам був радикалом-атеїстом, а д-р Мишуґа віруючим католиком!

НЕ ПРИЄМНІСТЬ, А ВАЖКИЙ ОБОВЯЗОК.

Прошу ш. читачів вірити, що це ніяка приємність полемізувати з таким противником і що не кермує мною бажання навіть простувати брехні кидані під моєю особистою адресою. Гидь бере карабкатись у брудах минулого й сучасного такої одиниці і ставати мимохіть причиною, щоби на сторінки преси падали імена найближчих членів моєї рідні. Але маю глибоке переконання, що через чистий випадок, через одну статтю у чужинецькому журналі, в якій я й у тямці не мав д-ра Назарука, впав на мене **громадський обовязок,** щоби бодай раз прилюдно і голосно напятнувати таке згіршуюче явище, як перебування Осипа Назарука на відповідальному становищі керманича католицького пресового органу.

А проте я песиміст і не вірю, щоби швидко вдалося очистити українське громадське життя від таких шкідників. Не дармо д-р Назарук дякує мені за ствердження, що він „надзвичайно спритний чоловік". Спритний він справді, спритний більше, ніж ті людці, про яких сприт читаємо у хроніці бульварної преси, як вони тижнями і місяцями висмикуються перед погонею служби безпеки. Але цей його сприт можливий тільки дійсно в умовинах українсько-галицького життя. „Ми не французи і не англійці, чув я недавно сумовиту сентенцію, — і тому смішність ні хуліґанство не перешкаджають у нас робити громадську карієру". Не штука у таких відносинах бути спритним.

І. Кедрин.

Море викинуло літак.

МЕЛЬБУРН, 20. 11. ПАТ. Море викинуло на пляжу заливу Варата останки літака. Здогадуються, що це літак, який летів із Гобарту до Мельбурну 11. жовтня та впав у море. Тоді загинуло 9 подорожніх і 2 пільоти.

Присуд на Матушку.

БУДАПЕШТ, 20. 11. ПАТ. Сьогодні в год. 12. оголосили присуд у справі Сильвестра Матушки. Суд признав Матушку винним душогубства в 22 випадках і намаганого вбивства в 14 випадках. Суд засудив Матушку на кару смерти.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Болгарський король іменував послом у Білгороді визначного публіциста Діма Казасова.

— Міністр Ляваль приїхав 20. листопада до Женеви.

— Вже відплив із Еспанії перший транспорт мароканських військ, які спровадили були мин. місяця для здавлення революції в Астурії.

— Мадярська телеграфічна аґенція заперечила вістки закордонної преси про пляноване уступлення реґента Гортія.

— Мін. Ляваль приняв у Женеві на авдієнції мін. Єфтича, потім був із ним на сніданні та з Бенешом і Тітулеску.

— Японська військова влада вислала ультимат до китайської влади провінції Чагар тому, що проти Японії підготовляє збройний опір.

— У копальні вугля Фу—Шан у Манджу-Ко вибух засипав 100 робітників.

— При виборах у Данціґу національ-соціялісти здобули подавляючу перевагу.

— До Женеви прибули на засідання надзвичайної сесії Ліґи Націй мін. Іден, Вільсон, Гендерсон, Літвінов, Розенберґ, Бенеш, Єфтич, Руждi Бей та Масілі.

— У Ню Йорку почався страйк 45.000 портієрів.

— Японський амбасадор Матсудайра доручив мін. Саймонові відмовну відповідь уряду у справі компромісових пропозицій В. Британії з метою рятувати розброєну конференцію

Як вибирати солтисів і підсолтисів

Цю справу докладно пояснює новий реґулямін, який поміщено в цілости в останньому (45) числі „Свободи". Цей реґулямін, виладжений дол. Целевичем, повинна придбати кожна громада. Хто не має „Свободи", може замовити на адресу:

Адміністрація „Свободи", Львів, Ринок ч. 10.

Розбройна конференція знову радить.

ЖЕНЕВА, 20. 11. ПАТ. Президія розбройної конференції зійшлася нині передполуднем на нараду під проводом Гендерсона. У нараді взяли участь мін. Іден, Вільсон, Рачинський, Соразя і Масіглі.

Присутні вшанували память короля Олександра, мін. Барту, канц. Дольфуса та амб. Довгалевського. Гендерсон запропонував, щоби перед підписанням загальної конвенції про розброєння підписано вже тепер протоколи про обмеження торговлі і фабрикації зброї, явність військових бюджетів та створення постійної розбройної комісії. Якщо президія згодиться, технічна комісія в половині січня опрацює ці протоколи.

Американський делегат Вільсон підкреслив, що його уряд цікавиться спеціяльно справою виробу і торговлею зброї та пригадав, що комітет опрацював уже подрібний проект. Американська делегація зладила на основі давніших текстів проект, який намагається осягнути дані про фабрикацію і торговлю зброєю. Всі вістки про виріб зброї пересилалось би до Женеви відповідному органові, який контролював би їх. Проект передбачує теж обмеження виробу зброї.

Ком. Літвінов зазначив, що годі тепер багато зробити, бо праці конференції натрапили на велику перешкоду: на неможливість здобути універсальність зобовязань і обмежень. Бесідник сумнівається, чи можна буде далі працювати над регляментацією фабрикації та торговлі зброєю, коли нема універсальности. Коли постійна розбройна конференція буде займатися лише розброєнням, а не буде ніяких зобовязань у цій ділянці, то комісія не матиме ніякої роботи. Літвінов пригадує, що радив утворити установу, яка займалася би не лише розброєнням, а теж справами мира та безпеки. Комітет президії повинен заниматися не лише проектом утворення постійної розбройної комісії, а теж пропозицією Літвінова утворення спільної комісії мира та безпеки.

Предс. Гендерсон у відповіді зазначив, що предложення Літвінова розгляне комітет, так як і проект постійної розбройної конференції. Предсідник думає, що відповідно до того, як конференція радитиме, атрибути постійної комісії збільшаться. Предсідник додав, що не позволить, щоб розбройна конференція померла.

Делегат Австрії Пфлюґль сказав, що Австрія безборонна супроти постепенного зброєння держав. Австрія мусить боронити своєї незалежности і тому домагається рівноправности. Покищо австрійський уряд не підпише конвенції.

Делегат Італії Сораня заявив, що Італія вірна доктрині узалежнення всіх розбройних проблем. Продовжування праці може утруднити приступлення деяких держав, неприсутніх тепер у Женеві. Виступає проти постійної розбройної конференції в Женеві. На обмеження виробу зброї Італія згодиться щойно тоді, якщо будуть устійнені засади зброєння. Італія не приймає ніякої відповідальности за теперішні рішення.

Делегати В. Британії і Франції згодилися на пропозиції предсідника Гендерсона. Делеґат Франції висловив сподівання, що Італія буде співпрацювати у технічних комісіях.

Тому Гендерсон замкнув наради. Президія вже не зійдеться на наради. Технічні комітети працюватимуть від половини січня.

Релігійні фанатики.

ПОРТО АЛЕГРЕ (Бразилія). ПАТ. Повідомляють зі стейту Чеаре, що релігійні фанатики, які обожали недавно помершого там о. Чічера, озброєні в дрючки, сокири та пистолі облягали місцеву церкву, де було похоронене тіло священика. Поліція мусіла інтервеніювати. В сутичці було кільканадцять убитих, десятки ранених.

22-гі роковини уродин архикнязя Оттона.

Протигабсбурські демонстрації.

БУДАПЕШТ, 20. XI. ПАТ. З нагоди 22-их роковин уродин архикн. Оттона союз мадярських леґітимістів уладив учора вечором бенкет. У звязку з цим гурт молоді з протигабсбурської ліґи зорганізував маніфестацію проти повороту Габсбургів і проти бенкету. Будинок редути, де мав бути бенкет, окружило кількасот поліцаїв, які не впускали нікого без запрошення. Всеж около 9. год. 150 молодих людей маніфестувало біля редути. Поліція розігнала маніфестантів і арештувала 4 особи. Бенкет відбувся без перешкод.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

Кооперативні діячі чи політичні лизуни?

Про негідну поведінку п. Ганасевича і тов. з москвофільського Ревізійного Союзу Кооператив.

САМОВБИВЧА МОСКВОФІЛЬСЬКА ТАКТИКА.

Здавалось би, що коли річ іде про такі справи, як засада свобідного господарського розвитку та самостійність національних господарських установ, здвигнених власною працею і власним грошем, повинна би істнувати повна єдність всіх членів народу. Нац. термінольогія у даному випадку не повинна грати ролі і на задній плян повинен відійти спір за те, чи край між Сяном і Збручем „русский“ чи український і чи нарід, що у ньому живе, має вживати у своїй назві одно або два „с“ чи взагалі йому того „с“ не треба. Річ іде взагалі про економіку того народу, про питання його господарської екзистенції, себто взагалі про екзистенцію народу. Русин чи українець — все одно один і другий повинен однозгідно протиставитись спробам обмежити його господарські розвоєві можливости і піддати такій контролі чинника третього, яка вмішувалась вже в його цілком внутрішне господарське життя.

Таке солідарне становище повинні в цій справі займати і українці, свідомі своєї національної приналежности до українського народу, і москвофіли, які народились і виросли на цій землі, але через родову традицію, через своє виховання, через впливи середовища, в якому перебували змалку, через свій теперішній світогляд боронять тези про один „русский“ нарід, спільну культуру і т. д. Солідарне становище у цій справі повинен би диктувати простий гін самозбереження, — „простий хлопський розум“, який каже, що в обличчі небезпеки біольоґічного загину всі інші, хай і найважніші, спори замовкають.

Але видно, що наші москвофіли докотилися до того стану, коли й „хлопський розум“ доступу до них вже не має. Задивлені у своє маленьке подвірячко, яке за всяку ціну хотять рятувати перед найбільшим, на їх думку, їх ворогом-українством, — забувають, що колиб хвиля асиміляції проковтнула галицьких українців — то передусім сліду не остало би по нещасних „русских“...

ЯК П. ГАНАСЕВИЧ РАДІЄ НОВИМИ КООПЕРАТИВНИМИ РОЗПОРЯДКАМИ.

У своїй безмежній зарозумілості і сліпоті не бачать цієї правди лідери нинішнього москвофільського табору, які скрізь і всюди кермуються лише одною засадою: робити завжди навпаки, ніж роблять українці, лаяти те, що вони хвалять, а радіти з того, що їх турбує. Такої тактики тримається і п. Ганасевич, директор „Ревізійного Союза Русских Кооператив“, який в останній „Землі і Волі“ висловлює у формі інтервю свій „цінний“ погляд на останні ходи влади у справі кооперативного руху. Цей „цінний“ погляд такий, що „пожеланіе г. (господина) міністра скарбу щодо вимаганих змін статута не так страшні, як їх представляють другі ревізійні союзи на галицькій території“. Що більше, П. Ганасевич заявляє: „Ми (тобто москвофіли) можемо витати реформу ревізійних союзів, хотя би тому, що тепер не буде конкуренції в контролованю над кооперативами“.

Отже для п. Ганасевича і С-о не тільки у новому стані речі нема нічого „страшного“, а вони його ще „витають“, бо тепер не буде суперництва — Ревізійного Союзу Українських Кооператив! Ось чого вони найбільше лякаються! „Конкуренція“ українських установ, з якою вони самі, своїми власними силами, не годні дати собі ради і потрібують виїмкових законів, щоби встоятися проти тієї „конкуренції“. Без такої надзвичайної допомоги вони не можуть істнувати. Та чи з такою поміччю зможуть животіти бодай до часу, поки це буде вигідно „жизнетворітельним“ силам, котрим їхне животіння покищо потрібне, це „открытий вопрос“.

П. ГАНАСЕВИЧ ЯК СПАСИТЕЛЬ МОСКВОФІЛЬСЬКИХ УСТАНОВ.

Пригляньмося тепер ближче „авторитетові“, що дає інтервю комунізуючій „Землі і Волі“ і висловлює такі „міродатні“ і миротворящі погляди.

П. Ганасевич це один з тих нових москвофільських стовпів, що на своїх плечах тримають аж „дві“ могутні москвофільські партії: „РСО“ і „Стронніцтво Народнего Дому“. Як права рука п. Бачинський став директором Р. С. Р. К., що є експозитурою „Стронніцтва Народнего Дому“. Одночасно грає першу скрипку в усіх орґанізаціях, що є доменою впливів „РСО“, яка нібито ворогує з п. Бачинським, та тільки так для ока перед темними, обдурюваними масами, бо в усіх політичних акціях іде з ним рука в руку (талергофський зїзд в травні, вибори до міської ради у Львові і т. д.). Тому п. Ганасевича не лише прийняли на члена Ставропигійського Інституту, якого сеніором є п. Ґулла, предсідник „РСО“, але на останніх загальних зборах у квітні п. р. вибрали його до управи Інституту. Цей вибір дуже цікавий і характеристичний з огляду на „заслуги“, які п. Ганасевич віддав Ставропигії, саме у звязку зі своєю діяльністю в характері директора Р. С. Р. К

(Докінчення буде.)

Зол. 1·50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА“

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.469.

Перший відгомін справи

кирило-методіївців у польській пресі.

(Продовження.)

Порівнявши умову волохів із 1460. р. з Магометом II. із переяславською умовою, виводив автор: „Чиж козаки не застерегли собі переславською умовою найбільшу незалежність, самостійність у законодатній раді аж до того ступня, що ніяка особа з московського уряду не має права мішатись до їх уладжень? Якщо козаки, замісць 10.000 пястрів, які платили волохи султанам, зобовязались доставити цареві 60.000 війська, відповідно до своєї спроможности; якщо й у волохів і в козаків вибраних згідно з національним звичаєм начальників, на підставі умов 1460. й 1654., там повинен був потверджувати султан, а тут цар; чому, питаємо, Волоське князівство має свій національний уряд, свою національну владу, своє військо, а Україна позбавлена цих усіх прав? О! болісна для усього людства відповідь, бо волохи з невірним турком, із султаном, зробили союз, а козаки з царями, що називають себе християнами, зробили свій сумний союз. — І передчував ці наслідки на смертному ліжку сам гетьман Хмельницький, бо, коли вмирав, закликав військову старшину, щоб старалась поєднатись із поляками“. Москва так остогидла козакам, що „в часі 70-літніх боротьб“ із поляками „ніколи не домагались помочі від неї, навпаки, коли поляки воювали з москалями, козаки спішили перші й лучились“ із поляками, бо ненавиділи Москву з великої погорди до її кріпацтва.

Не хотячи, мимоволі сам цар Микола „розбудив і покликав Україну до діла“, — виводив Духінський, бо з приводу польського повстання, в 1832 р. промовив до українців піснею: ляхи і єзуїти. „Ось два вислови, якими московські урядовці розогнили уяву цього народу. Вояки й подовці розогнили уяву цього народу. Вояки й пи по селянських хатах, вищі урядовці в шляхти роздували ненависть до ляхів і єзуїтів, проти яких ось воює цар і домагається помочі козаків: при гомоні бубна в часі денного поклинання вчили вояків нових дурисвітств, нових брехонь, якими мають викликувати ненависть до поляків. Овічки на столі, вогню на комині не владжено без пригадки, як на костирі горів у Варшаві Наливайко; справжня брехня, бо йому відрубано голову. Добре вдалася пропаґанда — писав автор. Протягом столітніх із нами воєн не виділи за певно козаки (прозвані сьогодні малоросуками)

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ СВОЮ ЖЕРТВУ на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини українського народу.

стільки ненависти, стільки наклепів, стільки жовчі, стільки пімсти, скільки протягом пятьох років, від 1832. до 1837. Усі перекази, байки, пісні про злочинців і упирів, про вовкулаків, — щодо уяви багата та країна, — були уосіблені в поляках".

Тоді саме „утворилось справжнє українське письменство; багато зявилось повістей, друкованих московськими літерами, але українською мовою, де виславляються великі діла Хмельницького. Так тревало пять років сумне для поляка явище. Цар був радий, він опікувався цими переказами, байками, піснями й книжками українців; і дивувався, що в Москві запал тревав декілька місяців*), а ось в італіянців (так називають українців від часу Олександра наслідком погорди) пять років триває запал ненависти до поляків. Цареві вдалось, що ця ненависть до ляхів стоїть у відношенні до любови, яку козаки мають для найясвішого самовладця. Блаженна омана була недовга. Коли західня Европа заснула по криках і плачах, збудив царя прояв галасу на Україні; він думав, що його хвалять, а й хвалити царя без дозволу не вільно. Приказали, щоб українці більше не писали й не говорили про поляків, ані про Хмельницького бо вже наслідком ходу речей, коли поляки не боронилися, прийшли українці до доби останніх днів Хмельницького, переяслався умова, його порада перед смертю, щоб козаки повернули до звязку з поляками, сповнення цієї поради 1658 р. в гадяцькій умові, в § якої сказано: „Річпосполита польського, литовського й руського народу повертає до давньої цілости під одним польським королем". Уже ці з черги речі розбирали українці, й уже поставили собі питання: а щож ми скористали в нашому звязку з Москвою?... Очевидно, попав у гнів цар на цю звістку, що українці так сміливо вирішують питання. Він бажав тоді, щоб усі козаки мали лиш одну голову, щоб міг відтяти одним замахом меча. — Не міг відрубати голов усім козакам, від тоді відтинає їм поодиноко, скасував уладжену в 1837 р. в Харкові (тут столиця української національної освіти) друкарню, не позволив видавати часописів в українській мові, пустив на українську народність своїх славних гончих Булгарина й Сенковського, молодь бере в солдати, старих виганяє на Сибір". (сс. 626—627.).

М. Возняк.

(Продовження буде.)

*) Тут автор має на думці 1832 р., коли цар Микола „порушив пристрасті свого московського народця згадкою антихриста, що йшов на загибіль віри в Бога й самого царя".

Кооперативне та приватне виробництво.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ У ДИРЕКЦІЇ ЦЕНТРОСОЮЗУ.

У вівторок 20. листопада ц. р. в год. 6-ій вечором відбулася у дирекції Центросоюзу у Львові пресова конференція, яку розпочав голова Надзірної Ради Центросоюзу посол Остап Луцький.

Промовець заявив, що конференція скликана для вияснення всяких непорозумінь, які можуть виринути довкола справи відношення кооперативного виробництва до приватного. При чому висловив жаль, що на цю тему появилися під адресою кооперації закиди в пресі. Для розвитку українського виробництва потрібна сконсолідована українська прилюдна думка.

Після цього широкий звіт склав директор Центросоюзу Ю. Шепарович.

Точний звіт з конференції подамо завтра.

—o—

Приказ убити члена реґенційної ради.

З Букарешту повідомляють, що підчас облави на чужинців у Румунії арештували кількох змовників, які мали вбити кількох визначніших югославянських державних мужів: Ствердили, що арештований терорист Ґравічек дістав від Павелича (якого після марсельського атентату арештували в Італії) приказ убити Іва Феровича, члена югославянської реґенційної ради. Ґравічек зі зброєю та фальшивими документами дійшов був уже до югославянського кордону, та в останній хвилині подався назад. Змовники поставили йому ультимат, що коли не виконає приказу згине з рук товаришів.

—o—

Австрійський канцлер у папи.

Папа приняв австрійського канцлера Шушніґа та міністра внутр. справ Австрії Берґер-Вальдeнеґа. Вони опісля відвідали кардинала держ. підсекретаря апост. столиці о. Пачеллі.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Міжнародня відповідальність за марсельське вбивство.

ПАРИЖ, 20. 11. ПАТ. У дні отворення надзвичайної сесії Ліґи Націй париську пресу цікавить більше справа наслідків, які може викликати те, що білгородський уряд хоче висунути справу міжнародньої відповідальности за марсельське вбивство, ніж справа Саргщини. Часописи звертають увагу, що дискусія над цією справою може початися вчасніше, коли Рада Ліґи постановить більшістю голосів вписати цю справу на денний порядок січневої сесії, або однодушно ухвалити постанову, щоб приступити до дискусії негайно, бо один лише нарід може домагатися надзвичайної сесії в справі, яка не терпить проволоки. Коли яка справа вимагала обережної процедури, — пише „Журналь", то є це марсельська справа. „Леvр" пише, що секретаріят Ліґи найшовся в клопоті, бо вважає цю справу найнебезпечнішою з досі відомих. Колиб Югославія не зуміла довести до негайної дискусії, зажадає щоб великі держави бодай осудили Мадярщину. „Пті Парізіен" зазначує, що три міністри держав Малої Антанти згідно оцінюють повагу положення. Мін. Ефтич був би адезавуований у свому краю, колиб не обстоював занятого становища, яке є справедливе, а рівночасно не аґресивне.

Камізельки, пульовери, рукавички і вовняні шкарпитки поручає фірма

Зиґмунт Залеский — Львів, вулиця Боїмів ч. 4. 47/83 6—60

Атентат на Бенеша?

У Ніці арештували якогось чоловіка з мадярським пашпортом на назвище Володислав Кіш. „Пті Журналь" твердить, що арештований мав убити Бенеша

Еміґраційні справи.

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ, ЩО ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ З П. АМЕРИКИ.

Трапляються випадки, що реемігранти до Польщі, заманені низькими цінами корабельних карт, рішаються на поворот до краю грецькими кораблями. Тому, що бували випадки, коли таких реемігрантів брали на товарові кораблі, де нема вигоди для пасажирів і відбували подорож разом з худобою і були відживлювані дуже лихо, треба, щоби реемігранти, заки куплять корабельні карти, інформувалися в польськім консуляті, чи дане корабельне товариство має право на перевіз пасажирів, і чи будуть вони там мати відповідне поміщення. В противному разі можуть попасти у неприємні обставини підчас подорожі.

Поза найближчим польським консулятом, можна звертатись за інформаціями до представника Еміґраційного Синдикату. Представником Еміграційного Синдикату в Буенос-Айрес є банк П. К. О. В найближчому часі буде відчинений відділ Еміґраційного Синдикату в Ріо де Жанейро.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

НОВИНКИ

— **Василь Гресяк, веде далі** свою кравецьку робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі III. сходи I. пов. 323 18-?

— **В господарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта"** в Милованні є ще кілька вільних місць. Теперішні тяжкі часи вимагають більше знання способів ведення сільського господарства як за добрих часів, і тому кожний селянин повинен використати нагоду і післати свого сина на науку до школи. Обовязком нашої інтеліґенції, що працює для села, є звернути на це увагу нашого селянства та допомогти йому до зорганізування допомоги через місцеві організації для незасібних селян, щоб уможливити їм вислати своїх синів до господарської школи. Придбання знання це найцінніший і найрентовніший вклад для поліпшення сільського господарства. Тому подбаймо про те, щоб у милованській школі не лишилось ні одного місця. Кошт удержання одного ученика в школі за 11 місяців 330 зол. Милованська школа дає змогу вишколитися у всіх ділянках сільського господарства, а зокрема в годівлі худоби, ведення контролі молочности, годівлі свиней, курей, в садівництві й огородництві, кооперативній організації і т. п. Милованські учні мають першенство в принятті до Маслосоюзу. Зголошення на курс можна ще слати прямо на адресу: Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіта" в Милованні, почта Стриганці над Дністром.

— **Відчити про мистецтво.** Українське Т-во прихильників мистецтва і Асоціяція незалежних українських мистців улаштовують серію відчитів з мистецтвознавства. Будуть порушені в них не тільки мистецькі проблеми, що хвилюють культурний світ, але також цілий комплекс мистецьких справ, звязаних з українським мистецтвом. Відчити будуть що суботи від год. 6. веч. в салях „Бесіди". Вступ за добровільними датками. Перший відчит п. Ковжуна відбудеться в суботу, 24. ц. м. на тему: „Сучасне українське мистецтво і його шляхи". Відчит буде багато ілюстрований, велика частина ілюстрацій буде кольорова

— **„Сірі однострої"** — повість М. Брилинського — це одна з тих повістей, в яких патріотичну фабулу Листопадових Днів повязано вдатно з живою акцією і цікавим змістом. Ця книжка повинна бути важним виховним підручником кожної родини та документом для тих, що 1918 р. знають лише з оповідання. 320 стор. Ціна всього 2.70 зол. та 50 сот. на порто. Замовляти: „Неділя", Львів, Ринок ч. 10.

— **Безробіття в Польщі.** Згідно із статистичними даними безробітних, зареєстрованих у бюрах посередництва праці фонду безробіття, було 17. листопада в усій Польщі 310.094. Це значить, що в відношенні до попереднього тижня число це зросло на 7.768 осіб.

— **Пів міліона робітників з Польщі у Франції.** За звітом польської конзулярної влади в дні 1. січня ц. р. працювало на терені Франції 523.000 робітників з Польщі. Більшість з них були робітники рільні і промислові, заняті в гірництві. Впродовж 10 місяців цього року коло 5.000 гірників видалено із Франції і вони вернули до краю. В останніх часах заповіджено дальші редукції. Урядово стверджено, що в деяких підприємствах є занятих 80 прц. робітників чужинців. У деяких надграничних округах число робітників чужинців перевищує вдвічи число робітників французів.

— **Великий промисл корчиться.** Управа фабрики гумових виробів „Вудета" в Кросні заповіла працю всім робітникам числом 780 з причини недостачі замовлень на фабрикати. Також фірма „Польські гути скла" в Коросні припинила виріб тафлевого скла з причини недостачі замовлень. Перед трьома тижнями гута виповіла працю всім своїм робітникам, одначе з уваги на деяку поправу конюнктури відложила речинець їхнього звільнення. В гуті працює тепер 300 робітників. З Варшави повідомляють, що фабрика цементу в Голешові виповіла заняття 556 робітникам.

— **Пошесть черевного тифу в Сокальщині.** Пишуть нам: Від двох місяців у Сокалі, Белзі і Кристинополі, а також по селах повіту шириться пошесть черевного тифу. В деяких місцевостях, як Сокаль, Белз, Кристинопіль, Савчин, Ільковичі та інших хорує по кільканадцять осіб. Спорадичні захорування не вигасають в повіті від кількох літ, але тепер шириться недуга щораз більше. На думку лікарів в повіті хорує найменше коло 150—200 осіб. З матеріяльних причин багато хорих не кличе взагалі лікарів, а через те й статистика є зовсім недокладна, бо цифра офіціяльна є смішною в порівнанні з дійсністю. Причина пошести та її поширення лежить в недостаточнім освідомленні населення, а дальше в цьому, що не замкнено шкіл бодай в місцевостях, де панує епідемія, та що переведено громадські вибори, хоча відповідальні чинники знають про цю недугу. Думаємо, що й збірка на повенян в натурі, як бараболі, ярина і т. п., не причинилася до зльокалізування пошести, а сприяє її поширенню та перенесенню на захід.

— **Пошесть червінки в Коломийщині** ослабла в останньому часі. Коли минулого тижня занотовано 50 випадків занедужань, в останніх днях це число спало до 21 випадків. Є надія, що в найближчому часі зовсім вигасне.

— **Розправа проти малолітніх.** Аґ. Бехуд повідомляє: „У Тернополі відбулася розправа проти 17-літнього Василя Болецького з Івачова Горішнього, який на прилюдній криниці причепив картку з написом „Геть із Польщею!" Засудили Болецького на 14 днів арешту. Друга розправа відбулася проти 15-літньої Степанії Герій, теж з Івачова Горішнього. Вона відповідала, як обвинувачена за участь у демонстраційному богослуженні та за вміщення протидержавних написів. Обвинувачену засудили на 5 зол. кари зі заміною на один день арешту".

— **Краєва хроніка.** При вул. Сербинській в Перемишлі кинулася з причини нужди з другого поверху 80-літня Байля Ратгавс і вбилася на мі-

Піжами теплі, в наймодніші паси жіночі і мужеські теплі **бонжурки** 9·80, рані плащі 12·50 купиш тільки у відомій фабриці білля **„Астра“, Львів, вул. Сикстуська ч. 2.** 370

сці. — На купця Зельмана Шуцмана, що їхав возом з Теребовлі до Могильниці, напало чотирьох замаскованих грабіжників і зрабували йому ріжні товари та готівку 27 зол. — На стації в Дрогобичі арештовано 20-літнього Мих. Флюнта, що хотів виїхати з 17-літньою Целею Шефрапек, яка втікла від родичів. Буде відповідати перед судом за намагане уведення малолітної. — Арештовано Йосифа Пашка і Миколу Печара, що вкрали у барона Яна Бруніцького в Підгірцях коло 500 овочевих щеп і продали на торговиці. — В Літні пов. Дрогобич згоріли два господарства. Пожежу спричинили діти, бавлячись вогнем у стодолі. — В Завидовичах пов. Городок Яг. побилися Мих. Телюк з Казим. Віаром, який проколов свого противника ножем, наслідком чого він помер у шпиталі.

ПОРОШКИ
„KOWALSKINA“
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
конче зі знаком „серце у перстені“
FABRYKA CHEM. FARMAC. A. KOWALSKI, WARSZAWA

— **Епільог кривавого весілля.** Перед карним трибуналом у Самборі станули три брати: Іван Дмитро і Микола Сарахмани з Ваневич біля Самбора, що брали участь в бійці, яка вибухла на весіллі господаря Дороша. Підчас бійки згинули Д. Запотоцький та Іван Лесик, пробиті ножами, а Юстин Лесик зазнав тяжкого упкодження тіла. Розправа скінчилася засудженням Ів. Сарахмана на 10 літ, Дм. Сарахмана на 4 і пів року, а Мик. Сарахмана на 1 рік вязниці.

— **Зловили Мачугу.** У присілку Гвіздай біля Студян пов. Переворськ арештовано голосного бандита Мачугу, що вирвався з рук поліції в Розбіжі, причому згинув від кулі його товариш Ґролдзей. Мачута укрився в домі Станислава Мотики. Досвіта дім окружила поліція і Мачуга піддався спокійно, хоча заповів був заздалегідь, що буде боронитися до краю. Знайшли при ньому два револьвери і один втятий кріс з набоями.

— **Їхав у скрині з каваром.** На стації Столпці на польсько-російській границі перевантажували більший транспорт совітського кавяру і коли отворили скриню, знайшли в ній на превеликє здивування 15-літнього хлопця, що лежав на пушках кавяру, скрутившись в клубок. Показалося, що це Олекса Метей зі Смоленська, який у скрині хотів переїхати зі Совітів за границю. Був такий ослаблений з голоду, що не міг говорити.

— **З Польщі.** У Згежі біля Лодзі арештували службовичку станиславівського магазину тютюневого виділу Єлену Мецінську, яка з начальником виділу допускалася надужить на шкоду магазину. — Польський цукровий промисл заходиться коло англійської позички на 14 міліонів зол.

— **Футряні верхи** готові, містові і спортові з бельських матеріялів під гарантією продає найдешевше фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни дуже приступні, фахова обслуга. 80/80 —?

— **Не мають щастя до французів.** Головний акціонар фабрики оліїв у Познані, французький громадянин Бораг, утік з Польщі, залишивши багато векслів без покриття. Фабрика збанкротувала.

— **Клопіт із гусьми.** Система закупна гусей литовськими службовцями довела до надужить хліборобів. Селяни діставали від влади картки, які мали видавати тим, що купували гуси. Замість того розвинулася торговля картками. Селяни відступали картки дуже дешево, а гуси продавали з вільної руки. Литовська влада приказала припинити надужиття.

— **Землетруси.** В Курдистані був землетрус, причому згинуло кільканацять людей. — Землетрус відчули теж в Австралії, де потерпіло особливо місто Сідней.

— **Параґвай потрібує вояків.** До Парижа прийшла вістка з південної Америки, що козацький генерал Лєлеєв, який там перебуває, одержав від параґвайського уряду оферту спровадити козаків, які мали би тільки покрити кошти подорожі у висоті 1.200 фр. від особи. Добровольці мали би вернути до параґвайського війська і воювати проти Болівії. Тому що умовини військової служби дуже приманчиві, російські еміґранти, яких 80 тис. живе у Франції, дуже зацікавились параґвайською офертою.

— **Розстріли в Києві.** Як довідується англійська преса, в Києві арештовано недавно трьох старшин червоної армії Саскатова, Сирентова та Ізраїла під закидом, що приготовляли збройне повстання. Всіх трьох розстріляно.

—o—

З нових видань.

Максим В. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ. Львів, 1934. Накл. В-ва „Неділя“, ст. 320.

Це друга книжка автора і знову про війну. Все ще враження з фронту — страхіття окопів і наступів, одноманітна сірина днів, коли людина переміняється в автомат і не знає, чого скоріше бажати: не відчувати нічого, чи вийти з отупіння ціною одної ноги або руки.

Мало маємо воєнної літератури, хоч існують спеціяльні видавництва, що плекають її, підтримують, спонукують до споминів людей, які не можуть сказати нічого цікавого, хочби і чули дещо незвичайне від інших. Із того, чим нагодували нас досі, знаємо (наче на дешевих фільмах для експорту), як герой побиває ворогів, як дає собі раду у неймовірно важких хвилинах, коли нема вже ніякої надії на рятунок і що він думає, коли йде на смерть або вертається напів живий „з тамтого світа“.

Автори, що змальовували нам воєнні переживання робили це часто вже тоді, коли із тих переживань не залишались у них більш як сірі обриси події, яку могли б оповісти сотні інших, навіть таких, що не нюхали пороху. Відтворили у собі переживання, що часто не складаються навіть на кілька цікавих фактів, може тільки поет із великою уявою, а саме таких у нас було дуже мало. Літературна праця, як небдна інша, домагається хисту схоплювати образи, що виринають у нашій уяві саме тоді, коли вони мають усю свіжість, наче б щойно проминулої хвилини, — проминає ця хвилина — часто важко розбудити її навіть силою волі.

Ще й нині чуємо вряди-годи у товаристві неодну воєнну історію від учасників великої війни і дивуємось: чому досі ніхто не списав її? Люди, що оповідають їх, не відчувають потреби або не мають хисту перетворити їх у якусь картину; може і не вміють найти звязку таких моментів із чимось ширшим, що зветься людським поривом і терпінням.

„Сірі однострої“ М. Брилинського належать до того роду післявоєнної літератури, яку майже машинально зараховуємо до „Ремарківського роду“. Ремарк дав найклясичніший зразок тої „сірини“, яку родить „фантастична“ своїми несподіванками війна, переміняючи людей у хижаків і червяків тоді, коли вони уявляють собі, що є пів-богами. Брилинський реєструє те, з чого складається день і з чого складається психіка вояка, обкладеного приписами, обовязками і всіма причандалами, необхідними для того, щоб боротись і жити, вірити й їсти, добувати із себе максимум сміливости і саможертви тоді, коли тіло і мозок обзиваються часом прикрими дисонансами.

Моменти, картини, рефлексії, і вся ця черга подій, серед яких не діється нічого „нового“ — тягнеться, мов остання війна, що однаково добре могла тревати ще пять літ і скінчитись наполовину раніше. Брилинський не дає своїй книжці підзаголовку „повість“ або „спомини“ і добре робить. Це щось на межі між одним і другим, менше як повість, бо нема в ній ні тої нитки, що домагається композиції і більш як спомини, бо автор свідомо залишає на боці неодно, про що міг би оповісти і то тільки тому, що „воно так було“...

Зачасто стріляють у цій повісті, зачасто над окопами панує тиша, забагато учасники війни фільософують про високі речі, як ми це робимо при будьякій нагоді, але — зовсім справедливо може відповісти нам автор — саме так виглядала війна. Є тут теж неодин цікавий психольоґічний момент, що не втратив своєї гостроти, хоч перебалакували ми такі моменти досхочу. Війна мала все те, що має і мир: боротьбу за завтра, за честь, за кохання, траґічні і веселі непорозуміння. Бодай по окрушці насипав із кожної з них Брилинський перед нами.

Книжка написана рукою совісного громадянина, що вважав своїм обовязком здати собі справу з неодного явища, яке коштувало його багато сил і часу. Цей громадянин доказав при цій нагоді, що навіть і неписьменник може написати книжку кращу від неодного титулярного письменника, що не почуває за собою великого обовязку — думати і навчитись трохи краще мови і стилю, ніж знав їх на війні. Всі недостачі такого твору — може і зайве про них казати — звязані з труднощами описувати життя і думки „сірих“ людей. Коли це робить великий письменник, тоді маємо перед собою окремий світ уяви, складений із півтонів і відтінків, що більше важать, ніж ефектовні події. Але хто не почуває за собою такої сили, таки краще зробив би, якби вибирав тему, яку можна оповісти теж за столом знайомим. Письменник повинен описувати не тільки те, що цікаве для нього, але і те, що цікаве для читача.

м. р.

Оказійна продажа — фляneля на білля 0·65, ваталіна 1·80, штрукси і бархани за безцін купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ ГАНДЕЛЬМАН,** — Львів, вулиця Боїмів ч. 12.

Із судової салі.

За сипання могил.

Перед апеляційним трибуналом у Львові відбулась у понеділок 19. листопада ц. р. розправа проти 8-ох засуджених селян за події у Мокрянах Великих і Малих пов. Мостиська і Купновичах Старих пов. Рудки.

Трибуналові проводив радн. **Мединський,** вотували радн. **Ярошинський і Ягодзінський,** який реферував справу. Прокуратуру заступав **прок. Човніцький.** Підсудних селян боронили оборонці: посол д-р **Степан Біляк** і д-р **Володимир Старосольський.**

Апеляцію внесли засуджені: 1) **Петро Стрійик,** 29-літній, швець, з Мокрян Великих, засуджений на 3 роки;

2) **Теодор Качмар,** 28-літній, коваль, з Мокрян Великих, засуджений на 3 роки;

3) **Михайло Лучка,** 30-літній, коваль, з Мокрян Великих, засуджений на 3 роки;

4) **Платон Кравець,** 57-літній, селянин, з Мокрян Великих, засуджений на 3 роки;

5) **Ілько Балабуха,** 38-літній, селянин, з Мокрян Великих, засуджений на 3 роки;

6) **Михайло Качмарик,** зв. „Meric“, 19-літн., селянин, з Костельник пов. Рудки на 2 роки;

7) **Степан Москаль,** 27-літній, зарібник з Мокрян Малих на 2 роки і

8) **Михайло Ліляковський,** селянин, з Мокрян Великих на 6 місяців. Останній пофнув апеляцію. Одначе його апеляційний суд засудив тому, що апеляцію зголосив теж самбірський прокуратор.

Окружний суд у Самборі перевів розправу у днях 15. і 16. червня проти 13-ох селян за події у Мокрянах Великих і Малих та Купновичах Старих.

ХІД ПОДІЙ.

Акт обвинувачення каже, що в дні 9. травня ц. р. поліцаї Олександер Вільк і Йосиф Карлінський зайшли до Мокрян Малих, де застали висипану могилу, а на ній таблицю „Борцям за волю України“ та кілька українських національних прапорців.

Поліцаї стягнули таблицю і пішли до Мокрян Великих, де теж побачили висипану могилу з таким самим написом. Тому теж стягнули таблицю і пішли до війта Данька Цюпака з метою повідомити його, що на приказ староства могили слід розкопати. Війт заявив, що сам не буде цього робити.

Вертаючись до Мокрян Малих поліцаї почули голос дзвонів на трівогу у Мокрянах Великих, а незабаром побачили людей, озброєних в ріжні предмети, які виходили з хат. Поліцаї візвали селян розійтися, але це не помогло. На допомогу прийшли ще селяни з Мокрян Малих і поліцаї втікли до Купнович Старих, де скрилися в хаті Павла Березки. Там від стрілів поліції згинув селянин Андрій Хома.

Трибунал у Самборі засудив згаданих 8-ох селян на кару вязниці від 6-ох місяців до 3-ох років за злочин зі статті 163 (участь у збіговиську). Крім того чотирьох селян трибунал у Самборі увільнив.

Оборонці засуджених внесли апеляцію. Прок. Вісьньовський теж вніс апеляцію, але проти низького виміру кари.

На вчорашній розправі відчитано зізнання нових свідків.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА.

Прок. Човніцький домагався підвищення кари засудженим тому, що вони виступали проти представників влади.

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

Оба оборонці промовляли понад дві години і висвітлили тло цих подій. **Обор. д-р С. Бі-**

аяк підкреслив, що підклад цих подій релігійний. Селяни сипали могили з культу до поляглих. Обор. д-р **В. Старосольський** вказав, що між засудженими нема дійсних спричинників подій. До того до цих подій — говорили дальше оборонці — довели поліцаї. У Купи вичах Старих згинув уже один селянин. Тому оборонці просили обнизити кару засудженим вказуючи на те, що за відомі події у західній Галичині суди засуджували селян на кілька місяців за цю саму провину зі статті 163 к. з. До того підчас тих подій впали трупи серед поліції. Всеж таки селянам припинювали цю низьку кару. Тут якраз навпаки.

По промовах оборонців трибунал відклав розправу в 3-ій год. пополудні до вівтірка.

ПРИСУД.

У вівторок 20. листопада ц. р. в год. 11-ій передполуднем предсідник трибуналу **Мединський** відчитав присуд, яким затвердив кару сімом засудженим у Самборі. Засудженому **Михайлові Лісняковському** підвищив кару зі 6 місяців вязниці на **один рік**.

Крім того **Михайла Лучку та Ілька Балабуху** засудив на заплату по **320 зол.** судових коштів. Апеляційний трибунал станув на становищі, що сипання могил мало політичний підклад, а не релігійний.

Присуд зробив гнітуче враження на рідні засуджених, яка в числі коло 15 осіб приїхала фірами на цю розправу.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Степан Галай, адвокат у Копичинцях, член СУА, б. старшина УГА, помер 7. ц. м. у Львові після операції в 47. р. життя. Помершний, син селян в Полтві, перемишлянського повіту, перейшов важкий шлях, заки осягнув почесне становище адвоката. Хоч щойно перед трьома роками отворив самостійну канцелярію у Копичинцях, та вже за той недовгий час здобув собі імя не лиш здібного та солідного адвоката, але й взірцевого громадянина. Брав участь у житті місцевого українського громадянства, належав до всіх міщанських українських товариств, якийсь час був головою Кружка „Рідної Школи" в Копичинцях. Похорони відбулись у Львові в дні 10. ц. м., в яких взяли участь також представники Виділу СУА в особах през. д-ра Костя Левицького і члена Виділу посла д-ра Степана Біляка, який також попрощав Покійного від СУА щирою промовою. Покійний залишив дружину і 2 нелітніх, незабезпечених дітей. В. Й. П.!

Павло Ходоровський, громадянин у Болестрашичах к. Перемишля, визначний народній діяч, член УНДО, основник і голова читальні „Просвіта", член Т-ва „Сокіл", „Сільського Господаря" й місцевої кооперативи асесор громадської ради й ін., помер у 62-му році життя в Болестрашичах дня 14. ц. м. Пок. Павло Ходоровський брав і перед і по війні активну участь у всіх ділянках нашого національного життя. Не було віча ні зборів у Перемишлі чи в доокличних селах, де не було би Павла Ходоровського враз з гуртом своїх найближчих товаришів. Він організаційну працю УНДО, стоючи вірно під жовто-блакитним прапором у всіх справах. Завдяки йому і кільком його товаришам стали Болестрашичі нашою національною твердинею. Похоронний обряд при великій участи місцевого громадянства та із сусідніх сіл відбувся в суботу 17. листопада ц. р. Покійного прощали: при переході біля читальні „Просвіти" з читальняного дому голова перемиської філії д-р М. Хробак, а на цвинтарі пос. д-р Володимир Загайкевич від УНДО і від усього перемиського повіту. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 21. XI год 7·30 веч. „Під примусовою управою".

Четвер, 22. XI. год 7·30 веч. „Під примусовою управою". Абон. 8.

Театр Різнородностей.

Середа, 21. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Ціни найнижчі.

Четвер, 22. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Ціни найнижчі.

Кіна.

АПОЛЬО: Дві серії разом: „Нуждарі", „Париж у вогні".

АТЛЯНТИК: „Маскарада".

ВАНДА: „У тіні хреста".

ҐРАЖИНА: „Цілуй мене ще", „Не маю землі".

КАСІНО: „У віденській каварні" (комедія з Секе Сакалем).

КОЛІСЕЙ: „Жінка й бестія", ревія „Підкоп під Львів".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Франціска Гааль).

МАРУСЕНЬКА: „Весняна парада" (Франціска Гааль), ревія: „Веселий пол".

МІРАЖ: „Галька" (з Кепурою).

МУЗА: „Щойно вчора".

ПАЛЯС: „Що мій чоловік робить у ночі".

ПАН: „Ескімо."

ПАСАЖ: „Іздець у масці", ревія: „Пан директор то я!"

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина".

СВІТ: „Колиб я мав міліон", „Тайна звіринця".

СОНЦЕ: „Прощання з гріхом".

СТИЛЕВЕ: „Чорний кіт" (Борис Карлов) і ревія „Світ навиворіть".

УТІХА: „Бунт у Шангхаю", ревія: „Затанцюймо вальса".

ХиМЕРА: „Ширлі Темпль" (Тайна маленької Ширлі) та Тижневик Фокса.

Закордонне радіо.

Середа, 21. лютого 1934.

Відень (506,8) 17·20 Солісти на віольонч і форт. фіс-моль Пфіцнера; 20·15 Симф. концерт, **Кошиці** (259,1) 17·05, 18·50 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 18·15 **Популярні українські пісні**, **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, 19·10 Оп. арії, **Мадрид** (274) 22·00 Вок. концерт, **Любляна** (569,3) 21·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти, 19·20 Нар. пісні, 20·00 Бахові твори, **Гамбург** (331,9) 19·25 Брамсові пісні (Шле, сопр., Штадельмаєр, тен.), **Кельн** (455,9) 15·00 Давня музика, спів, **Мінхен** (405,4) 14·20 Пісні, музика, 17·50 Скрипка, 21·40 Спів, **Штутгарт** (522,6) 21·30 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 17·00 Спів, 22·45 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 11·300 Тріо, 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 20·45 Італ. музика.

Четвер, 22. листопада 1934.

Відень (506,8) 17·30 Солісти, 18·55 „Фальстаф" оп. Верді, **Братислава** (298,8) 17·20 Спів, **Кошиці** (259,1) 13·35 Для Закарпаття, 17·45 Століття „Народніх пісень" Коляра, 21·15 Гумор перед трибуналом. **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, 19·30 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, **Париж** (1648) 21·45 Симф. концерт, **Мадрид** (274) 19·00 Спів, **Любляна** (569,3) 20·20 Спів. **Берлін** (356,7) 16·00 Улюблені мельодії, **Франкфурт** (251) 20·10 „Опир" ром. оп. Маршнера, 23·00 Вок. авдиція, **Кельн** (455,9) 14·15, 17·45 Легка й камер. музика, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Салямбо" муз. поема Бетхера, **Штутгарт** (522,6) 20·30 „Ревізор" ком. Гоголя, **Будапешт** (550,5) 13·30 Циг. музика, 19·30 „Травіята" оп. Верді. **Мілянo** (368,6) 13·05 Муз. пародія, 20·45 „Ресурецione" муз. песа Альфана, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

РАДІОАМАТОРИ!

дволямповий до сіти з голосником — відбирає 15 стацій — **140 зол.**
трилямповий батерійний з лямпами — **95 зол.**

Виробня „EKRAVOX"
Львів, вул. Ліндого 10.
49/83 1—3

Львівське радіо.

Середа, 21. лютого 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Світові співаки з гр. пл. 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·55 5 хв. вітру від моря, 16·00 Концерт, 16·45 Хвилина питань, 17·00 Арії та пісні, (Крисевічова, сопр.), 17·25 Барвні стяги на полотні, 17·35 Форт. твори з гр. пл. 17·50 Спорт. порадник. 18·00 Наука стенографії, 18·13 Сільва рерум, 18·15 Кам. концерт, 18·45 Що це таке дампінг?, 19·00, 19·30 Найгарніші вальси Ів. Штравса, 19·20 Актуальна гутірка, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., хор, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Вибух війни (спогади), 21·40 Спів. рецітал Чапліцького, форт.. 22·15 Спогади старого годинника (муз оповідання), 23·05 Танкова музика.

Четвер, 22. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, Для молодших дітей: „Як собі радять на зиму звірі", Пісоньки, 12·30, 13·10 Муз. поранок, спів, 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, монольоги, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Горобець" (авд. Ленгеля), 17·50 Листи та програми, 18·00 Репортаж театрів, Сільва рерум, 18·05 Жінки в листопадовій обороні Львова, 18·15 Гр. пл. 18·45 Що читати? 19·00 Фортепян, 19·30 „Балада про „Фльоріяна Сірого" з оп. Монюшка „Рокічана" (хор, Плонський баритон, фортепян), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Трансм. з Бреслява: Німецька нар. музика, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо. 21·00 Солісти (віольончеля, фортепян, спів Плятінна), 21·45 Конструкція ідеалу, 22·15 Лекція танку 2·45, 23·05 Танк. музика, 22·45 Замменгоф і його діло.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.28 50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·41, Париж 34·93, Берлін 213·30, Ціріх 172·0, Амстердам 358 30, Прага 22 13, Італія 45·24, Нюйорк кабель 5·30 1/4, Нюйорк чеки 5·29 7/8.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця одноц.			17·50	17·75
Пшениця збірна			16·25	16·50
Жито одноціле	12·50	12·75	14·25	14·50
Жито збірне	12·00	12·25	13·75	14·00
Льон			41·50	42·50
Сім'я конопляне			27·00	33·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в днях 17. листопада ц. р. кооператива платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·17 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло і молоко сильна, на сметану і яйця вдержана

Маслосоюз повідомляє, що від 20. листопада ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

ОПОВІСТКИ.

Замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 15. XI. в Луцьку, складають 20 зол. на Р. Ш. Ольга з Соловеїв і Юсип Сакал. 705

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВИНАЙМУ помешкання. город. Сколе Йосифовичева Хітар, Лавочне. 505 5—5

ЯБЛУКА, зимові пріма, гуртом і подрібно продає інж. Б. Попович, — Львів Руська 20. 695 3—5

ГУЦУЛЬСЬКУ різблену їдальню продам оказійно дешево. Зголошення до Адм. „Діла" під „Гуцульська їдальня". 696 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Взуття всякого рода
поручає фірма
Чорний і Беряк
Львів, ул Руська 3.
Лещетарські вже
8—? від 24 зол.

ЦІНИ МЕБЛІВ ЗНИЖЕНІ
через місяць листопад у фірмі
Брік і Грінер Львів, Трибунальська 16.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Велика знижка цін
видань Видавничої Спілки „Діло"

		ціна	почтова пересилка
Евген Чикаленко:	**Спогади** Частина I. II. III.	4·50 зол.	0·50
	Окрема частина по зол 1·50		
Ст. Левинський:	**З японського дому**	1·50 „	0·25
М. Рудницький:	**Між ідеєю і формою**	1·50 „	0·50
Е. Бронте:	**Буреверхи,** переклав М. Рудницький	1·50 „	0·50
Проспер Меріме:	**Блакитна кімната та інші оповідання,** переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
Альфонс Доде.	**Маціцький,** із французької мови переклав М. Рудницький	1·00 „	0·50
Володимир Островський:	**Сміх землі**	0·80 „	0·15
Микола Матіїв Мельник:	**Крізь дим і згар**	0·50 „	0·15
Гордій Брасюк:	**Безпутні**	0·50 „	0·15
Михайло Возняк:	**Шевченко і княжна Репніна**	0·80 „	0·15
Михайло Возняк:	**Белей і Конисський**	0·50 „	0·15
Др. Ст. Баран:	**Новий самоуправний Закон**	0·80 „	0·15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло" Львів, Ринок 10**
або в книгарні „ПРОСВІТА", Львів, вул. Руська ч. 1.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.